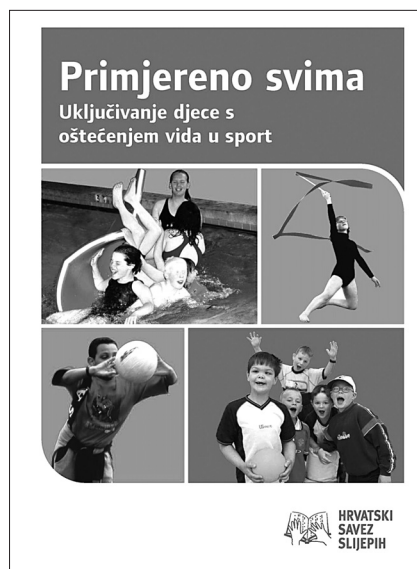

„Primjereno svima – Uključivanje djece s oštećenjem vida u sport“

Milković, J. (ur.), Hrvatski savez slijepih, Zagreb (2010.)

Novi vodič/priručnik Javorke Milković, pod nazivom *Primjereno svima – Uključivanje djece s oštećenjem vida u sport*, rezultat je uredničkih aktivnosti ove profesorice defektologinje – rehabilitatorice. Priručnik je prijevod engleske publikacije *Fit for all – Including children with sight problems in sport* Kraljevskog nacionalnog instituta za slijepe (Royal National Institut for Blind – RNIB) iz 2005., kojoj je urednica hrvatskog izdanja dodala niz originalnih priloga hrvatskih autora. Izdavač ovog prijevoda, uz dozvolu RNIB-a, jest Hrvatski savez slijepih, koji je ovu publikaciju izdao 2010. godine. Vodič je tiskan na 96 stranica te strukturiran u 23 poglavlja. Ovaj vodič ne govori samo o tome kako mladima omogućiti razvijanje motoričke i tjelesne spremnosti, već i kako ih potaknuti na uključivanje u različite sportove, a da se pritom dobro zabave. Većini poglavlja pridodani su i prikazi slučaja koji zorno prikazuju rješenja pojedinih situacija, različitih sportskih aktivnosti ili iskustva djece i mladih s oštećenjem vida.

U prvom poglavlju (*Uvod*) defektologinja Šupe, specijalist rane intervencije djece s teškoćama u razvoju, pojašnjava specifičnosti motoričkoga razvoja kod djece s oštećenjem vida. Raspravlja se o čimbenicima koji utječu na razvoj djeteta s

oštećenjem vida i usvajanje motoričkih vještina u dojenačkom razdoblju. U drugom poglavlju (*Prevenција rizika*), urednica publikacije, Milković, objašnjava da treneri i profesori TZK-a strahuju od uključivanja djece s oštećenjima vida u sportske aktivnosti te pojašnjava što sve utječe na pokretljivost osoba s oštećenjem vida (dob, vrsta i stupanj oštećenja, vrijeme nastanka oštećenja vida, rehabilitacijski postupci i liječenje, pridružene teškoće i osobine ličnosti te društveno okruženje). U ovom poglavlju daje se mogućnost procjene rizika te se definira što je opasnost. Prema autoru, opasnost jest umnožak mogućnosti da dođe do nesreće i posljedica nesreće ukoliko do nje dođe. Nakon procjene rizika smatra se da je potrebno pristupiti planu kontrole rizika, što je i izraženo u priloženoj tablici. Prema autorici, pravilnom procjenom rizika i dobrim planom prevencije viši stupnjevi rizika mogu biti znatno ublaženi, a djetetu s oštećenjem vida može biti omogućeno sudjelovanje u većini vršnjačkih sportskih aktivnosti. U sljedećem poglavlju liječnik Skelin, detaljno pojašnjava neke od mogućih medicinskih kontraindikacija za bavljenje pojedinim sportskim aktivnostima kod osoba s oštećenjima vida. U istom poglavlju istaknut je i zaključak da su najmjerodavnije upute liječnika specijalista čije je pojedino dijete pacijent. Liječnik određuje primjerene mjere, stupanj i vrijeme trajanja pojačanog opreza.

Nadalje slijedi poglavlje *Važnost sporta*, u kojemu se pojašnjava zašto je tjelesna aktivnost važna za svu djecu i mlade. Objašnjava se da mladi ljudi koji imaju teškoće s vidom imaju istu potrebu za aktivnošću, izazovom, timskim radom i natjecanjem kao i mladi koji dobro vide. Vrijedan praktičan doprinos ovog poglavlja jest potpoglavlje *Što treneri trebaju znati?*, u kojemu se jednostavno opisuje što sve učitelji, treneri ili animatori u slobodnim aktivnostima trebaju znati o stanju djetetova vida, prognozama i ostalim važnim aspektima koji se odnose na tjelesnu aktivnost.

U sljedećem poglavlju, pod nazivom *Razvijanje osnovnih vještina*, Brassey (savjetnica za djecu s oštećenjem vida, TZK i orijentaciju Kraljevskog nacionalnog instituta za slijepe New College Worcester) pojašnjava kako razviti osnovne motoričke vještine, koje su preduvjet za mnoge sportove. Autorica naglašava da je važno da djeca s oštećenjem vida trebaju iskusiti sigurno kretanje uz koordinaciju i kontrolu pokreta, a da bi se to postiglo trebaju postići razumijevanje svih aspekata koji se odnose na prostor i upotrebu prostora. U ovom se poglavlju, jednostavno i uz mnogo primjera, pojašnjava na koji način omogućiti djetetu s oštećenjem vida da usvoji vještine potrebne za ples, pokret usklađen s glazbom i gimnastiku, osnovne vještine pri igrama loptom te vještine bacanja i hvatanja.

U poglavljima koja slijede Whetherly pojašnjava na koji način uključiti djecu s oštećenjem vida u atletiku i kako koristiti teretanu. Atletika može biti uvodna aktivnost, redovna sportska aktivnost ili natjecateljska aktivnosti. Detaljno pojašnjava na koji način asistent-vodič pruža pomoć trkaču s oštećenjem vida. Opisuju se također

specifičnosti provođenja podrške osobama s oštećenjem vida u aktivnostima kao što su skok u dalj, skok u vis, bacanje koplja, kugle i diska.

Uspjeh u sportovima kao što su ples i gimnastika za osobe s oštećenjima vida sasvim je subjektivan, a mjeri se vlastitim zadovoljstvom, zadovoljstvom grupe ili promatrača. Autorica Clark izdvaja izazove pri planiranju aktivnosti, a koji nastaju kao neposredni rezultat oštećenja vida, npr. mogućnost imitacije, smanjenje prilike za eksperimentiranje, manji poticaj za istraživanjem prostora i dr. U potpoglavlju *Gimnastika* autorica pojašnjava na koji način prilagoditi gimnastičke aktivnosti na parteru, kozliću, dvovisinskom razboju, gredi i jednovisinskom razboju. Na kraju, izdvaja se činjenica da je važno postaviti ostvarljive ciljeve te podržati gimnastičara da postigne ciljeve na kvalitetan način kako bi se pomoglo takvom djetetu da izgradi samopouzdanje i ima osjećaj napredovanja.

U poglavlju *Nogomet* autor Larkin, bivši profesionalni nogometaš i menadžer timova kategorije B1 (potpuno slijepi igrači), B2 i B3 (djelomično videći igrači), pojašnjava da je pogrešno smatrati da nedostatak vida kod igrača čini nogomet fizičkom aktivnošću u manjoj mjeri. Kroz četiri lekcije opisuju se praktične aktivnosti i vježbe koje omogućuju usvajanje temeljnih vještina važnih za uključivanje djece s oštećenjem vida u nogomet.

Slijede dva kraća poglavlja, *Goalball*, u kojem Whetherly daje osnovne informacije o ovoj specifičnoj igri za slijepe osobe, te *Judo*, u kojem Topping objašnjava da je judo važan sport za osobe s oštećenjem vida jer poboljšava koordinaciju uma i tijela, omogućavajući brže rješavanje problema i u realnim životnim situacijama.

U poglavlju pod nazivom *Plivanje*, autorica Murdie daje savjete za početak, mjere sigurnosti i predostrožnosti, kako prilagoditi okolinu i aktivnosti za neplivača, početnika u plivanju, ili aktivnosti za naprednijeg plivača i natjecatelja. Istaknuto je da je plivanje dobro za opću tjelesnu spremnost te pomaže djeci da sudjeluju u fizički zahtjevnijim aktivnostima, što pruža nebrojene mogućnosti za timski rad i prijateljstvo.

Važno je znati kako podučavati tjelesno-zdravstvenu kulturu i pripremiti učenika za polaganje ispita. Autor Sutcliffe piše iz pozicije asistenta u nastavi koji pomaže učeniku u usvajanju teorijskih znanja i praktičnih vještina.

Učenici s oštećenjem vida mogu sudjelovati i u tenisu, a Whetherly ovu prilagođenu verziju približava opisujući pravila tenisa za osobe s oštećenjima vida (dimenzije igrališta, lopte, reketi, servis, gubljenje bodova, postizanje bodova, ostala pravila, klasifikacija oštećenja vida u odnosu prema dozvoljenom broju odskakivanja lopte, pravila za mješovite parove).

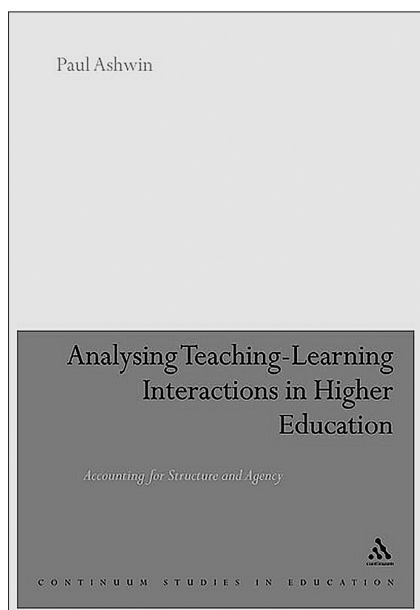
Iako se čini da sportovi kao što su kuglanje, pikado, powerlifting i streljaštvo nisu sportovi prvog izbora za osobe s oštećenjima vida, poglavlja koja se sadržajno

bave ovim sportovima dodatak su hrvatskom izdanju. Autorica Magušić detaljno pojašnjava specifičnosti vezane za kuglanje, pikado, powerlifting, torball i streljaštvo za osobe s oštećenjima vida. Nadalje učiteljica skijanja i prof. TZK-a Jug daje uvid u mogućnosti koje osobama s oštećenjem vida pruža uključivanje u aktivnosti skijanja.

Na kraju ove publikacije prikupljene su informacije koje olakšavaju mogućnost nabave posebne sportske opreme. Jednako tako prikazani su svi važniji kontakti različitih sportskih organizacija, kako u Velikoj Britaniji tako i u Hrvatskoj. Ovaj vodič omogućuje učiteljima i profesorima TZK-a novim znanjima smanjiti osobne predrasude i stvoriti preduvjete za uspješnost u različitim specifičnim ili prilagođenim sportskim aktivnostima. Teorijska građa zorno je potkrijepljena brojnim prikazima slučajaja koji daju uvid u praktične situacije povezane sa sportskim aktivnostima. Urednica Milković prijevodu priručnika i hrvatskom izdanju dodaje niz autorskih priloga i korisnih informacija koji pridonose originalnosti ove publikacije.

Mr. sc. Andrea Fajdetić

Paul Ashwin: Analysing Teaching-Learning Interactions in Higher Education: Accounting for Structure and Agency

**(Analiza interakcije
poučavanja i učenja u
visokom obrazovanju:
Objašnjenje s obzirom na
strukturu i djelovanje)**

London-New York:
Continuum International
Publishing Group,
2009., 176. str.

U fokusu istraživačkog i znanstvenog interesa Paula Aswina, profesora na Odjelu za istraživanja odgoja i obrazovanja sveučilišta u Lancasteru u Velikoj Britaniji (The Educational Research Department Faculty of Arts and Social Sciences Lancaster University), je proces poučavanje – učenje i ocjenjivanje u visokom obrazovanju, odnosno alternativne perspektive analize odnosa interakcije poučavanja – učenja i faktora koji oblikuju te odnose u visokom obrazovanju.

Jedan od razloga odabira ove knjige za prikaz su aktualni prijedori oko visokog obrazovanja kao javnog dobra ne samo kod nas, već i u svijetu, a drugi je što dio (ako ne i većina) znanstvene i stručne zajednice u Hrvatskoj smatra kako se implementacija reformskih ideja treba temeljiti na analizi svjetskih iskustava i propitivanju

različitih aspekata implementacije mogućih modela visokog obrazovanja, odnosno na istraživačkim projektima koji će doprinijeti razumijevanju svih aspekata reforme i visokog obrazovanja.

Ova knjiga je rezultat jednog zanimljivog istraživačkog projekta čiji bi sadržaj mogao biti zanimljiv ne samo profesorima na fakultetima i visokim učilištima, etabliranima teoretičarima (i praktičarima) u području pedagogije, već i onima koji donose odluke o obrazovanju. Posebno bi mogla biti zanimljivo stručno štivo studentima doktorskih studija koji su na samim počecima bavljenja znanstvenim radom u tom području.

Paul Ashwin nam kroz osam poglavlja nudi pristupačan pregled, ali i bogatstvo ideja za budući razvoj koncepta razumijevanja visokog obrazovanja i načina istraživanja ključnih procesa unutar njega koja će pridonijeti tom razumijevanju.

Ashwin se u prvom poglavlju knjige (1) *Uvod*, predstavlja kao reflektivni praktičar koji svoj identitet temelji na propitivanju vlastitog znanja i iskustva naglašavajući kako se želi odmaknuti od pretpostavke kako *poučavanje* ima svoje korijene u *učitelju*, a *učenje* u *učeniku* i kako su akademske uloge profesora, kao onog koji daje znanja, i uloge učenika, kao onih koji stječu znanje, u interakciji poučavanje – učenje odvojene od ostalih aspekata njihova života. Isto tako naglašava kako želi izbjeći raspravu o značenju poveznice *i* u *poučavanju i učenju* ili *učenju i poučavanju* i redoslijedu korištenja pojmova jednog jedinstvenog procesa djelovanja smatrajući kako je to, iako vrlo važno za oblikovanje doživljaja, gubitak vremena.

Istražujući razloge odabira određenog studija Ashwin smatra kako socijalni status studenata značajno utječe na odabir fakulteta te da se cijeli sustav visokog obrazovanja temelji na dogovorenoj suradnji određenih društvenih grupacija.

Institucije visokog obrazovanja ulažu značajna sredstva kako bi se uspostavile situacije u kojima se od studenata očekuje da uče u interakciji s profesorima, drugim studentima i pomoćnim osobljem. Autor kaže kako se u situacijama u kojima se te grupacije udružuju mora događati nešto što će pomoći studentima da se uhvate u koštac sa studijskim programima, a profesorima i pomoćnom osoblju da razumiju i uvide njihove potrebe. Dinamična priroda tih odnosa ključna je u promoviranju visokokvalitetnog učenja studenta.

Važnost dinamičke prirode interakcije poučavanje – učenja Ashwin sažima u sljedećem navodu: *Srećom, većina obrazovnih situacija predstavlja interaktivne situacije u kojima razvoj i učenje ljudskog bića ulazi u situaciju u kojoj postoji planiran način zadovoljenja njihovih potreba. Dio te situacije je drugo ljudsko biće koje ima određene resurse za upute i određeni kapacitet za prilagodbu onima koji stječu znanja. Upravo ovo čini obrazovanje beskrajno izazovnim i zanimljivim. Zato on zauzima stav kako je istraživanje interakcije poučavanje – učenje u visokom obra-*

zovanju, uzimajući u obzir društvenu strukturu i djelovanje pojedinaca unutar nje, konceptualno i metodologijsko pitanje čijom se analizom može dodatno pojasniti dinamička priroda procesa poučavanja i učenja.

U drugom poglavlju (2) *Konceptualizacija strukture i djelovanja s obzirom na interakciju poučavanje-učenja* Ashwin s ontološke i epistemološke pozicije analizira ključni metodološki problem: Kako generirati znanje o socijalnoj zbilji koja je vrlo kompleksna i postoji neovisno o našem znanju? Kada se postavi pitanje *Kako se može objasniti odnos struktura i djelovanja s obzirom na interakciju poučavanje – učenje?* u stvarnosti se pitamo na koji način promatrati *interakciju poučavanja* da bismo dobili objašnjenje kompleksnog društvenog procesa i s pozicije individualnog djelovanja, i s pozicije strukture samog procesa.

Iz te perspektive autor smatra kako struktura i djelovanje nisu različita svojstva procesa, ali su različiti načini grupiranja svojstava ili konceptualizacije procesa.

Za bolje razumijevanje tih procesa Ashwin je analizirao dosadašnji interes istraživača u području obrazovanja kako bi odredio teorijska polazišta u istraživanjima procesa poučavanja.

Po njegovom mišljenju u tim istraživanjima znanstvenoj spoznaji izmakla je dinamika i nestabilnost interakcije poučavanje – učenja, koji ne moraju biti najvažniji, ali su nedovoljno istraživani u području visokog obrazovanja što je razlog za dodatna istraživanja koja će doprinijeti rasvjetljavanju važnih aspekata kvalitete visokog obrazovanja.

Struktura i djelovanje važan su dio rasprava unutar socioloških teorija koje problematiziraju ograničavane sposobnosti ljudskog djelovanja, a problematizirajući taj odnos u kontekstu dosadašnjih istraživanja procesa poučavanja i učenja Ashwin dodatno pojašnjava složenost i dinamiku interakcije poučavanje – učenje i dinamiku u visokom obrazovanju.

U trećem poglavlju (3) *Važeći načini analize odnosa između strukture i djelovanja s obzirom na interakciju poučavanje – učenje* upoznaje nas s interesima istraživača i prevladavajućim perspektivama istraživanja procesa poučavanje-učenje.

U istraživanjima pristupa poučavanju i učenju uočio je cijeli niz istih ili sličnih strukturalnih elemenata i procesa od kojih su najučestaliji predmeti interesa istraživača: okolina poučavanja, identiteti profesora i studenata, znanstveno znanje i praksa te institucionalna kultura.

U četvrtom poglavlju (4) *Analiza odnosa između okoline poučavanja-učenja s obzirom na interakciju poučavanje-učenje* Ashwin detaljnije analizira istraživanja u čijem je fokusu bila okolina poučavanja uočavajući glavne postavke teorije djelovanja gdje subjektivno djelovanje, za razliku od ponašanja, uključuje značenje ili namjeru.

Ashwin smatra kako postoji razlika između ciljno orijentirane aktivnosti i aktivnosti same po sebi gdje se ciljno orijentirana aktivnost odnosi na pojedinca, a aktivnost kao takva na kolektiv. Bez obzira na korisne smjernice koje nudi teorija djelovanja postoje neke tenzije i nejasnoće koje se ne mogu zanemariti te ova perspektiva, smatra Ashwin, može biti potencijalno podupiruća istraživanju odnosa okoline poučavanja – učenja i interakcije poučavanje – učenje u visokom obrazovanju.

Analizirajući odnos identiteta studenata i profesora istraživači najčešće koriste teorijske postavke simboličkog interakcionizma, što autor obrazlaže u petom (5) poglavlju *Analiza odnosa između identiteta studenata i profesora s obzirom na interakcije poučavanje-učenje*. Identiteti profesora i studenata u dosadašnjim istraživanjima pojmovno su smješteni u interakciju poučavanje – učenje pomoću dvije zasebne, pojedinačne forme: formu razvoja identiteta studenta kroz učenje i formu razvoja identiteta profesora kroz poučavanje. Ashwin tvrdi kako u dosadašnjim istraživanjima nije dovoljno pozornosti posvećeno međudjelovanju dvaju identiteta unutar same interakcije tijekom koje se u prvi plan mogu stavljati različiti aspekti identiteta, primjerice nekada rasa ili spol predstavljaju najvažnije obilježje međudjelovanja dvaju identiteta.

Bivši profesor sociologije obrazovanja na Institutu za obrazovanje Londonskog sveučilišta Basil Bernstein (1924.-2000.) zastupao je stav otvorene pedagogije i pomak prema integriranom poučavanju uvodeći u obrazovanje pojam *ograničenog koda* koji daje prednost značenjima koja ovise o kontekstu, u kojem su načela implicitna, a pretpostavlja postojanje zajedničkih identifikacija, uvjerenja i praksi. Bernstein je razvio dva modela pedagoške prakse: izvođenje ili vidljiva pedagogija i kompetencije ili nevidljiva pedagogija (*Performance or visible pedagogies and competence or invisible pedagogues*).

Njegove je postavke u šestom poglavlju (6) *Analiza interakcija između discipline i interakcije poučavanje-učenje* Ashwin koristio za analizu istraživanja koja su se bavila znanstvenim znanjem i praksom problematizirajući odnos *discipline kao istraživanja i discipline kao kurikulum* shvaćajući ih kao proces rekontekstualizacije znanja. To je pitanje pedagoškog diskursa, pedagoške prakse i kodiranja znanja od strane studenta i profesora.

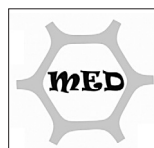
Istraživanja koja su u fokusu imala institucionalne kulture autor obrazlaže u sedmom poglavlju (7) *Analiza odnosa institucionalne kulture s obzirom na interakciju poučavanje – učenje* koristeći teorijska polazišta Pierra Bourdieua (1930.-2002.), bivšeg profesora sociologije na College de France u Parizu koji je dao značajan doprinos sociologiji obrazovanja ističući kako obrazovne vrijednosti za posljedicu imaju reprodukciju društvene nejednakosti.

Sažimajući glavne postavke prethodnih poglavlja Ashwin zadnjim poglavljem knjige (8) *Implikacije za daljnja istraživanja interakcije poučavanje-učenje*) Ashwin daje cijeli niz konceptualnih i metodologijskih implikacija za buduća istraživanja.

Ovu izvrsnu analizu svakako možemo svrstati u ona istraživanja koja su usmjerena izgradnji pedagoške teorije. Vješto se koristeći elementima različitih teorijskih postavki, stavljajući strukturu i djelovanje u kontekst interakcije poučavanje – učenje Ashwin ne upada u zamku suhoparne primjene analitičko – empirijske paradigme kako bi nam objasnio činjenice iz odgoja i obrazovanja koje već znamo. Naprotiv, iz poglavlja u poglavlje on uvijek ponovno naglašava predmet svoje analize, interakciju poučavanja i učenja nastojeći nas podsjetiti na to koliko je priroda te interakcije *kompleksna, neuredna, nedovršena...* i koliko je važno uvijek se iznova vraćati na njezinu kompleksnost.

Franka Krajnović, prof.

MATEMATIČKO- ENIGMATSKO DRUŠTVO

CILJ OSNIVANJA UDRUGE

Cilj Udruge jest razvijanje i unapređenje kognitivnih i drugih kreativnih sposobnosti darovite djece i mladeži te djece i mladeži s teškoćama u razvoju radi unapređenja kvalitete života, životnih vještina i sposobnosti, putem rješavanja prilagođenih matematičkih i enigmatskih zadataka.

DJELATNOSTI KOJIMA SE OSTVARUJE CILJ UDRUGE

- osnivanje Matematičko-enigmatski klubova u školama
- izdavanje dječjeg školskog enigmatskog časopisa Alkica
- održavanje enigmatskih radionica u školama, dječjim domovima i knjižnicama
- organizacija enigmatskih natjecanja
- rad s darovitom djecom u Maloj školi matematike

ISKUSTVA I POSTIGNUĆA UDRUGE

Dosadašnja djelatnost udruge očituje se u edukaciji učenika i mladih u području matematičko-enigmatskih vještina mimo programa formalnog obrazovanja u cilju lakšeg, bržeg i smislenog usvajanja nastavnih sadržaja kroz organizaciju radionica i tečajeva enigmatike za djecu i mlade.

Udruga je u osnovnim školama Grada Zagreba krajem 2009. osnovala matematičko-enigmatske klubove (MEK-ove), u kojima radi ili s darovitim učenicima ili s djecom s teškoćama u razvoju (OŠ Nad lipom i Centar Slava Raškaj).

Naše učiteljice prema pažljivo složenom programu s učenicima obrađuju zanimljive izvannastavne matematičko-enigmatske teme.

Ove školske godine MEK je osnovan u nekim gradovima širom Hrvatske, a voditelji su lokalni učitelji. Najbolji MEK-ovci pozvani su na susret u lipnju kad će biti održano Sudoku natjecanje.

U svrhu popularizacije i uključivanja što većeg broja učenika osnovnih škola i mladih u matematičko-enigmatske klubove, MED izdaje dječji enigmatski školski časopis Alkica koji izlazi jednom mjesečno. Alkica je namijenjena širokom krugu čitatelja, pa i MEK-ovci mogu u njoj pronaći zadatke za domaću zadaću.

Krajem školske godine 2009./10. Udruga je zatražila i dobila od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa pozitivno mišljenje o svom projektu.

OSMOSMJERKA

U osmosmjerci zaokružite pomove s popisa. Masno su otisnuta imena osnivača HPKZ-a. Nezaokružena slova upišite u rješenje.

1	LJ	C	K	E	Č	I	R	A	S	A	B	N	A	P	E	J	T	S	
F	U	E	I	M	I	J	A	T	S	T	O	J	A	N	O	V	I	Ć	
R	D	N	C	D	A	C	I	V	A	L	U	Ć	5	M	O	L	S	A	
A	E	A	I	N	D	R	G	T	A	R	I	S	Ć	A	T	A	U	N	
N	J	V	B	N	E	A	O	I	D	A	V	E	I	U	S	E	S	Ć	T
O	I	R	R	V	R	R	E	J	O	B	M	T	I	L	M	A	A	E	
S	T	V	O	N	T	J	F	P	A	O	O	E	T	I	O	C	D	T	
T	M	T	V	I	S	H	I	L	T	F	N	R	A	N	R	I	D	R	
E	O	A	O	K	E	L	D	O	O	I	A	I	P	E	T	N	J	U	
P	D	J	G	J	I	C	K	K	V	T	T	B	A	N	A	D	E	H	
A	E	I	I	F	I	N	U	O	A	H	R	U	K	A	V	I	C	E	
N	C	M	N	H	A	S	N	A	M	O	R	A	L	O	P	V	A	L	
E	S	A	L	J	O	S	I	P	O	V	O	K	B	A	V	Z	Z	K	
K	V	A	V	J	E	N	C	E	S	L	A	V	M	A	R	I	K	A	
I	R	-	S	K	E	N	D	E	R	F	A	B	K	O	V	I	Ć	a	

RJEŠENJE: _____

ANTE TRUHELKA

AUTOFOKUS

BARTOL FRANCELJ

DJECA

DNEVNIK

ESTRADA

FRANJO STEPANEK

GOVORNICI

IVAN FILIPOVIĆ

IZVIDNICA

JANKO TOMIĆ

JOSIPOVO

JURAJ

KAPATI

LAVICA

LJUDEVIT MODEC

MARIJA FABKOVIĆ

MASLINE

MIJAT STOJANOVIĆ

MIJAT VRBANEC

NOVINE

PROBATI

ROMANSA

RUKAVICE

SEBALD CIHLAR

SJEDALO

SKENDER FABKOVIĆ

SMIJEH

STJEPAN BASARIČEK

TISUĆA

TITULA

VATROMET

VJENCESLAV MARIK

VLASAC